

تراولینگ بطریقه ۸ میلیمتری!
بشت صحنه فیلم «رؤیا» از رشید داوری

همراه باشد، که این آغاز برگزاری جشنواره‌های کوچکی برای نمایش فیلم‌های آماتوری بود. برگزاری جشنواره‌های متعدد سینمای آزاد، انتخاب فیلم‌های بهتر و در نظر گرفتن جوایزی برای این جشنواره‌ها سینمای آماتور ایران را جدی‌تر مطرح کرد تا آنجا که گسترش این فعالیت‌ها از محدوده تهران خارج شد و به شهرستان‌ها نیز راه یافت.

فعالیت‌های سینمای آزاد شهرستان‌ها نیز با نمایش فیلم آغاز شد و به فیلم‌سازی انجامید، یعنی در واقع همان مسیر، در شهرستان‌ها نیز با برگزاری جشنواره‌ها و توزیع جوایز صورتی رسمی به خود گرفت. اما سینمای آماتور ایران به اینجا محدود نشد و فیلم‌هایی که با همکاری این کلوب سینمایی ساخته شد، توانست به قابلیت‌هایی دست یابد که در جشنواره‌های سینمای ۸ میلیمتری در کشورهای چون فرانسه، یا ژاپن با موفقیت روبرو شود.

اما به هر حال سینما یک هنر پرخرج است که مسائل اقتصادی در کیفیت‌های آن بسیار مؤثرند و به این ترتیب گسترش فعالیت‌های سینمای آزاد ایران، ضرورت‌های مادی را ایجاب می‌کرد، چرا که فیلم‌سازی نیاز به ابزار و وسایل دارد و ناگزیر به بودجه‌ای برای تأمین این گونه نیازها است. این مسأله مهم سبب شد تا سینمای آزاد توجه تلویزیون ملی ایران را به خود جلب کند و به صورت یک گروه وابسته، از امکانات این سازمان بهره‌گیرد. امکاناتی که در پیش برد هدف فیلم‌سازی تأثیری بسیار داشت. به طوری که سینمای آزاد ایران به ثبت رسید.

امروز سینمای آزاد ایران به صورت یک مرکز سینمای آماتور فعال کار می‌کند و این فعالیت

پشت صحنه فیلمی از ناصر غلامرضائی. پالین صحنه‌ای از فیلم برداری دختر شاه پریان

پشت صحنه فیلمی از ناصر غلامرضائی. پالین صحنه‌ای از فیلم برداری دختر شاه پریان

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پشت صحنه فیلم «به کجای این شب تیره ...» ساخته داریوش ارجمند

به خصوص در ایجاد تسهیلاتی برای جوانان علاقمند به فیلمسازی است. این تسهیلات نیز بیشتر تأمین ابزار و لوازم کار سینما نظیر دوربین، فیلم خام، میز مونتاز و امکانات ضبط صدا در کارگاه فیلم. یعنی در واقع ۹۰ درصد از وسایل مورد لزوم در اختیار علاقمندان قرار می‌گیرد. اما ده درصد بقیه با تلاش و کوشش فیلمساز تأمین می‌شود. این خود مسأله مهمی در سینمای آماتور است.

اقدام مهم دیگر سینمای آزاد، تشکیل کلاس‌هایی با دوره‌های کوتاه مدت برای سینماگران آماتور است. این دوره که دو ماه و نیم طول می‌کشد، به منظور آشنایی بیشتر فیلمسازان جوان با جنبه‌های مختلف هنر و ارتباط آنها با فیلمسازی است. این کلاس‌ها اکنون دومین دوره خود را می‌گذرانند، و فعلاً فقط در تهران تشکیل می‌شود. آموزش در شهرستانها نیز فعلاً محدود به خواندن سناریو است. اما با امکاناتی که در اختیار علاقمندان در شهرستانها قرار می‌گیرد، می‌توان جنبه نوعی آموزش عملی را در آن دید. مسأله مهم دیگر در سینمای آماتور، علاوه بر ارزشی که در پرورش ذوق و امکان تجربه دارد، ارتباطی است که می‌تواند با سینمای حرفه‌ای ایجاد کند، چه از این نظر که می‌تواند زیربنایی برای سینمای حرفه‌ای باشد و چه به خاطر تربیت کسانی که خواهند توانست رابطه‌ای درست با هنر سینما برقرار کنند.

آینده سینمای آماتور، لزوماً سینمای حرفه‌ای نیست و می‌تواند همیشه به عنوان یک هنر جنبی برای اشخاص مطرح باشد. اما عده‌ای هم آینده خود را

صحنه‌ای از فیلم «رؤیا» ساخته رشید داوری. پائین صحنه‌ای از فیلم «ارتفاع متروک» ساخته بهنام جعفری

ژوبشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
سال هفتم علوم انسانی

Handwritten text in Persian script, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mostly illegible due to fading and blurring.

گسترده‌تری را آغاز کرده است و اگرچه بیش از يك سال از فعالیت این سازمان نمی‌گذرد، توانسته است در جهت هدف‌های خود، به موفقیت‌هایی برسد.

سینمای جوان ایران به وجود آمده است تا پایگاهی باشد برای سینمایی نو که در حال تولد و پیدایش است و کوششی باشد قاطع، مستقیم و عینی در جهت شناخت فرهنگ و هنر این سرزمین و هدف از ایجاد این سازمان و برگزاری جشنواره مسابقه‌ای سینمای جوان، راهبری نیروی جوانان کشور در جهت شناخت فرهنگ و هنر ملی است.

سینمای جوان ایران فعالیت‌های خود را در تهران و شهرستان‌ها از طریق کلاس‌های آموزش سینما، ایجاد امکانات برای فیلمسازی جوانان و همچنین برگزاری جشنواره‌ای از فیلم‌های آماتور آغاز کرده است، با این تفاوت که سینمای جوان، تهیه فیلم‌های تجربی را در محدوده يك موضوع قرار می‌دهد و به‌ویژه برای فیلم‌هایی که در جشنواره شرکت می‌دهد تم خاص، براساس تم جشن فرهنگ و هنر را برمی‌گیرند و جشنواره را در دو مرحله منطقه‌ای و سراسری برگزار خواهد کرد. این نیز می‌تواند در ایجاد يك جهت خاص برای فیلمسازی مؤثر افتد و تجربه‌ای باشد برای فیلمسازی آماتور در ایران.

توسعه فعالیت‌های فیلمسازی آماتور در ایران و امکاناتی که برای تجربه‌در کار سینما برای ذهن‌های جوان فراهم شده است، اگر هدف‌های سازنده خود را با جدیت دنبال کند، مستقیماً خواهد توانست در پیش‌برد صنعت سینمای کشور بسیار مؤثر باشد.

در سینمای حرفه‌ای جستجو می‌کنند، که در این مورد سینمای آزاد می‌خواهد امکاناتی فراهم آورد تا این دسته از فیلمسازان آماتور به يك مرز نیمه حرفه‌ای برسند، یعنی با استفاده از امکانات فنی تلویزیون ملی، فیلمساز آماتور از طریق سینمای آزاد، می‌تواند به تدریج فیلم‌های ۱۶ میلیمتری و ۳۵ میلیمتری بسازد.

اما در مورد دوم، سینمای آزاد توانسته است تا حدودی در تماشاگر سینمای ایران تأثیر بگذارد. این تأثیر از طریق جلسات نمایش و بررسی فیلم و همچنین از طریق برنامه تلویزیونی سینمای آزاد بوده است که در آگاهی مردم نسبت به سینما و سینمای آماتور می‌تواند ارزش‌هایی داشته باشد. این مسأله بخصوص در کثرت علاقمندان به کار سینمایی به صورت آماتور و استقبال بیشتر از فیلم‌های ۸ میلیمتری دیده می‌شود.

با شکل گرفتن کار سینمای آزاد در ایران، گروه‌های دیگری نیز به فیلمسازی آماتور پرداختند. گروهی در کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان فیلمسازی کودکان و آموزش سینما به کودکان را آغاز کرد. گروه دیگری با سرپرستی «بیژن مهاجر» در وزارت فرهنگ و هنر سینمای جوان را تشکیل دادند و همچنین برگزاری جشنواره فیلمسازان جوان منطقه آسیا (وابسته به اتحادیه آسیایی رادیو و تلویزیون) نیز نمایشگر توسعه فعالیت‌های سینمای آماتور هستند.

میان این گروه‌ها، سینمای جوان فعالیت

اهواز تعداد	مشهد تعداد	تهران تعداد	سال تهیه
۶	۳	۳۰	۴۸
۱۰	۸	۴۶	۴۹
۱۳	۱۵	۵۳	۵۰
۲۰	۲۳	۶۹	۵۱
۳۱	۱۹	۷۶	۵۲
۴۹	۳۸	۹۵	۵۳
۱۷	۹	۱۵	تاپایان خرداد ۵۴
۱۴۶	۱۱۵	۳۸۴	جمع

سینمای جوان ایران در شهرستانهای تبریز ، اصفهان ، اهواز ، شیراز ، مسجد سلیمان ، کرمانشاه و خرم آباد مراکز فیلم سازی و آموزش فیلم دارد . اغلب شهرستانها فعالیت خود را در سال ۱۳۵۴ آغاز کرده اند ، تعداد فیلمهاییکه در حال حاضر مشخص شده در جدول زیر است :

سال تهیه	تهران	اهواز	مسجد سلیمان	مشهد
۱۳۵۳	۷۶	۵۳	—	—
۱۳۵۴	۱۵	۱۲	۶	۴

آمار فیلم های ۱۶ میلیمتری که از سال ۱۳۵۰ در اداره کل همکاریهای سمعی و بصری (وزارت فرهنگ و هنر) ساخته شده است .

سال تهیه	تعداد فیلم	شهرستان
۱۳۵۰	۱	تهران
۱۳۵۱	۱۹	تهران
۱۳۵۲	۱۳	تهران
۱۳۵۳	۲۸	تهران
جمع	۶۱	

اراک تعداد	آبادان تعداد	کرمان تعداد	شیراز تعداد	تبریز تعداد	رضایه تعداد	بندرعباس تعداد	اصفهان تعداد	همدان تعداد	خرم آباد تعداد
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	۶	-	-
-	-	-	-	-	-	-	۱۰	۵	۲
-	۴	-	-	-	-	-	۱۶	۲	۷
-	۶	۳	-	-	-	۲	۲۱	۷	۱۲
۴	۱۲	۱۰	۴	۹	۷	۵	۲۷	۱۰	۱۷
۳	۵	۲	۳	۶	۴	۸	۱۰	۴	۹
۷	۲۷	۱۶	۷	۱۵	۱۱	۱۵	۹۰	۲۹	۴۷

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

پرتال جامع علوم انسانی